

Є.В. Зозуля

Донецький юридичний інститут Луганського державного університету внутрішніх справ
ім. Е.О. Дідоренка, Україна

ФОРМУВАННЯ НОРМАТИВНО-ПРАВОВОЇ БАЗИ ТА ОРГАНІЗАЦІЙНЕ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ МІЖНАРОДНОГО СПІВРОБІТНИЦТВА МВС У БОРОТЬБІ ЗІ ЗЛОЧИННІСТЮ В УМОВАХ СТАНОВЛЕННЯ УКРАЇНСЬКОЇ ДЕРЖАВНОСТІ

У статті проаналізовано історичний досвід діяльності МВС України щодо міжнародного співробітництва у боротьбі зі злочинністю, досліджено формування нормативно-правової бази, визначення місця й ролі структурних підрозділів МВС у реалізації завдань на цьому напрямку діяльності. Розглянуто напрямки міжнародного співробітництва з МВС країн СНД, європейськими інституціями та правоохоронними структурами інших країн у боротьбі зі злочинністю. Висвітлено основні напрямки діяльності структурних підрозділів МВС у процесі співробітництва органів внутрішніх справ України з правоохоронними органами іноземних держав, міжнародними та неурядовими організаціями.

З часу проголошення незалежності України, 24 серпня 1991 року, спираючись на Декларацію про державний суверенітет України від 16 липня 1990 року та Акт проголошення незалежності, Верховна Рада, Президент, Уряд України повсякчас приділяють увагу протидії злочинності та корупції в державі. За цей час створено відповідну правову базу, підписано та ратифіковано низку міжнародних конвенцій про міждержавне співробітництво, створені спеціальні структури для боротьби з організованою злочинністю та корупцією. Набуття Україною незалежності потребувало також налагодження міжнародного співробітництва з правоохоронними структурами інших країн для боротьби зі злочинністю.

Важливою складовою діяльності Міністерства внутрішніх справ України є співпраця з правоохоронними органами інших держав. Розглядаючи проблему діяльності МВС України щодо міжнародного співробітництва у боротьбі зі злочинністю, необхідно зазначити, що вивчення її розвитку все ще перебуває в зародковому стані. Зокрема, бракує ґрунтовних досліджень процесу формування нормативно-правової бази, визначення місця й ролі структурних підрозділів МВС у реалізації завдань на цьому напрямку діяльності.

З-поміж незначної кількості книг, дисертацій, статей, присвячених дослідженню різних аспектів міжнародної співпраці органів внутрішніх справ нашої держави у боротьбі зі злочинністю, на особливу увагу заслуговують праці науковців радянського періоду В.В. Панова [1], І.І. Карпеця [2], [3], Г.В. Ігнатенка [4], Г.М. Галенської [5], [6], І.П. Блищенко, М.В. Жданова [7], сучасних російських дослідників В.Ф. Цепелева [8], В.О. Чирикіна [9], Р.С. Тамаєва [10], польського науковця Т. Серватко [11], вітчизняних учених В. Ковальського, В. Михальчука [12], О.С. Проневича [13], В.О. Боняка [14].

Отже, в опублікованих доробках із питань міжнародного співробітництва МВС здебільшого здійснено суто юридичний аналіз нормативно-правової бази, змісту, напрямків, кримінально-правових, кримінологічних, організаційних аспектів міжнародного співробітництва у боротьбі зі злочинністю, тому питання, пов'язані з конкретними напрямками реалізації завдань МВС України в боротьбі з міжнародним криміналітетом, у науковому плані залишаються малодослідженими саме в історичному аспекті.

Таким чином, **метою нашого дослідження** є комплексний аналіз історії формування міжнародного співробітництва МВС, виявлення особливостей та тенденцій розвитку основних напрямків міжнародної співпраці МВС України з європейськими інституціями та правоохоронними органами країн СНД, інших держав у боротьбі зі злочинністю.

Розпочинаючи безпосередньо висвітлення проблеми, зазначимо, що з самого початку діяльності як правоохоронного органу незалежної держави, відносини у сфері діяльності Міністерства внутрішніх справ України і відповідних органів інших держав, міжнародних організацій поліції почали будуватися на підставі міждержавних та міжурядових угод, а також угод між МВС України та цими органами й організаціями. Правовою підставою відносин Міністерства внутрішніх справ України і відповідних органів інших держав та міжнародних організацій стали такі форми співпраці, як міждержавні та міжурядові угоди, а також угоди між МВС України та цими органами й організаціями.

Окрім угод, відносини МВС України з відповідними органами інших держав та міжнародними організаціями поліції оформлювалися протоколами, рішеннями тощо, які мали однакову юридичну силу з угодами.

Принагідно зазначимо, що угоди про співробітництво МВС України з відповідними службами іноземних держав будуються як на багатосторонній, так і односторонній основі й визначають співробітництво і взаємодію як за одним, так і за кількома напрямками оперативно-службової діяльності.

Виконуючи функцію зовнішніх зв'язків з МВС близького й далекого зарубіжжя, МВС України з самого початку своєї діяльності як складова системи правоохоронних органів нашої держави бере участь у розробленні проектів міжнародних договорів (угод) України з питань боротьби зі злочинністю, забезпечує в межах своїх повноважень виконання укладених міжнародних договорів (угод).

Слід звернути увагу на те, що в непростих умовах становлення молоді української державності МВС вживало енергійних заходів щодо посилення координації та взаємодії органів внутрішніх справ республік колишнього СРСР. Підтвердженням зазначеного є те, що ще до розпаду СРСР були укладені Угоди про співробітництво з МВС Білорусії (1990 р.), Вірменії та Молдови (1991 р.).

Одразу ж після здобуття незалежності нашої держави 28 лютого 1992 року було підписано міжвідомчу Угоду про співробітництво між МВС України та МВС Росії, у цьому ж році такі угоди були укладені з МВС Киргизстану, Туркменістану, в 1993 році – з МВС Казахстану. В цей час було засновано новий консультативний орган – Раду міністрів внутрішніх справ незалежних держав, участь у якій беруть керівники органів внутрішніх справ практично всіх республік, що входили до складу колишнього Союзу РСР.

Саме на таких нарадах були прийняті багатобічні, принципово важливі документи – угоди про взаємодію міністерств внутрішніх справ незалежних держав у боротьбі зі злочинністю, про співробітництво у сфері забезпечення матеріально-технічними коштами й спеціальною технікою, Угода про обмін інформацією, Угода про співробітництво в боротьбі з незаконним обігом наркотичних коштів і психотропних речовин. На сучасному етапі розвитку міждержавних відносин найважливішим кроком до створення загального правового простору стало підписання 22 січня 1993 року в Мінську главами держав-членів СНД Конвенції про правову допомогу й правові відносини за цивільними, сімейними й кримінальними справами [15].

Варто вказати, що основними напрямками взаємодії МВС України з правоохоронними органами країн-учасниць СНД протягом перших років незалежності стали:

- участь у створенні й гармонізації міжнародного законодавства у сфері боротьби з організованою злочинністю, тероризмом і наркобізнесом;
- проведення робочих зустрічей із представниками правоохоронних органів зарубіжних країн, участь у міжнародних конференціях і нарадах;

- обмін оперативною інформацією;
- виконання запитів загального й конфіденційного характеру;
- проведення спільних оперативно-розшукових і профілактичних заходів, а також широкомасштабних цільових спеціальних операцій;
- розшук осіб, що перебувають у міждержавному розшуку, їхня екстрадиція або депортація.

Водночас починає розвиватися міжнародне співробітництво органів внутрішніх справ України з партнерами з «далекого» зарубіжжя за такими основними напрямками, як договірно-правова сфера; боротьба з організованою, серед іншого економічною, злочинністю, наркобізнесом, із контрабандою й фальшивомонетництвом; підготовка кадрів і співробітництво в науково-технічній сфері.

На сучасному етапі державотворення розпочата в Україні правова реформа в умовах переходу суспільства до плюралістичної економіки і політики визначила перед органами державної влади надзвичайно важливе питання про забезпечення повноважень правоохоронних органів та формування реальних умов для безкомпромісної боротьби з організованою злочинністю і корупцією.

У зв'язку з цим особливу увагу приділено розширенню правової бази, що забезпечує можливості реального співробітництва з органами поліції зарубіжних країн у конкретних питаннях.

Характеризуючи нормативно-правову базу міжнародного співробітництва МВС, створену в період новітньої історії української державності, передусім необхідно виділити ті публічно-правові акти, що визначають державну політику і стратегію, регулюють питання боротьби з організованою злочинністю та корупцією. До таких віднесено засновані на конституційних засадах юридичні норми практично всіх трьох гілок державної влади (законодавчої, виконавчої та судової): закони та постанови Верховної Ради України; укази та розпорядження Президента України; постанови та розпорядження Кабінету Міністрів України; постанови Пленуму Верховного суду України. Їх розвиток набув висвітлення в нормативних актах місцевих органів самоврядування, державних адміністрацій, Генеральної прокуратури, центральних правоохоронних міністерств, відомств та їх територіальних структур.

Боротьбу з організованою злочинністю та корупцією регламентовано чинним законодавством України, зокрема законами України «Про організаційно-правові основи боротьби з організованою злочинністю» та «Про боротьбу з корупцією».

Так, ст. 5 Закону України «Про організаційно-правові основи боротьби з організованою злочинністю» визначає систему органів, що здійснюють боротьбу з організованою злочинністю, яку становлять:

- спеціально створені для боротьби з організованою злочинністю державні органи (Головне управління по боротьбі з організованою злочинністю МВС України і Головне управління по боротьбі з корупцією та організованою злочинністю СБУ);
- державні органи, які беруть участь у боротьбі з організованою злочинністю в межах виконання покладених на них інших основних функцій (органи прокуратури, митні органи, органи Держприкордонслужби України, органи ДПА, державної контрольно-ревізійної служби, органи і установи виконання покарань, розвідувальний орган Міноборони України) [16].

Також доречно вказати, що у сфері боротьби з організованою злочинністю Головне управління по боротьбі з організованою злочинністю МВС України і Головне управління по боротьбі з корупцією та організованою злочинністю СБУ взаємодіють із Нацбанком України, Мінфіном України, Держмитслужбою України, Фондом держмайна України, Антимонопольним комітетом України, спеціально уповноваженим центральним орга-

ном виконавчої влади у справах охорони державного кордону України та іншими міністерствами й відомствами (ст. 18 Закону України «Про організаційно-правові основи боротьби з організованою злочинністю») [17].

Відповідно до ст. 4 Закону України «Про боротьбу з корупцією» боротьбу з корупцією здійснюють відповідні підрозділи МВС України, податкової міліції, СБУ, органів прокуратури, військової служби правопорядку в Збройних Силах України та інші органи і підрозділи, створювані для боротьби з корупцією згідно з чинним законодавством України [18].

Із врахуванням міжнародного масштабу організованої злочинності, уряд України вживає заходів щодо забезпечення взаємодії українських правоохоронних органів із міжнародними організаціями, зокрема з Інтерполом, шляхом створення відповідної структури цього органу в Україні. Діяльність Національного центрального бюро Інтерполу було врегульовано постановою Кабінету Міністрів України від 30 вересня 1992 р. за № 555 «Про вступ України до Інтерполу» [19] та Положенням «Про Національне центральне бюро Інтерполу», затвердженим постановою Кабінету Міністрів України від 25 березня 1993 року за № 220 [20].

Відповідно до цього, у сфері міжнародної співпраці Україною було ратифіковано Конвенцію Організації Об'єднаних Націй проти транснаціональної організованої злочинності та протоколи, що її доповнюють, – Протокол про попередження і припинення торгівлі людьми, особливо жінками і дітьми, і покарання за неї та Протокол проти незаконного ввозу мігрантів по суші, морю і повітря [21], Конвенцію Організації Об'єднаних Націй проти корупції [22], Цивільну конвенцію про боротьбу з корупцією [23], Конвенцію про корупцію у контексті кримінального права [24], Додатковий протокол до Конвенції про корупцію в контексті кримінального права [25].

Варто також зазначити, що з метою реалізації національної політики поглиблення міжнародного співробітництва у сфері боротьби з транснаціональною організованою злочинністю центральні органи виконавчої влади нашої держави у межах своєї компетенції взаємодіють із відповідними підрозділами Організації Об'єднаних Націй (ООН), Організації Північноатлантичного договору (НАТО), Європейського Союзу (ЄС), Центральноєвропейської ініціативи (ЦЄІ), Південно-Східної європейської ініціативи (ПЄСІ), Ради Євроатлантичного Партнерства (РСАП), Організації з питань безпеки та співробітництва в Європі (ОБСЄ), Ради Європи (РЕ), Організації Чорноморського Економічного Співтовариства (ОЧЕС), Міжнародної організації з міграції (МОМ), Співдружності Незалежних Держав (СНД), Організації за демократію та економічний розвиток – ГУАМ (Грузія, Україна, Азербайджан та Молдова) тощо.

Ураховуючи завершення терміну реалізації Концепції боротьби з корупцією на 1998 – 2005 роки, яка була основним програмним документом із протидії корупції, на виконання Програми Кабінету Міністрів України «Назустріч людям», затвердженої постановою Кабінету Міністрів України від 14 лютого 2005 року за № 115, Міністром спільно з іншими центральними органами виконавчої влади України було розроблено Концепцію подолання корупції в Україні «На шляху до доброчесності», яку схвалено Указом Президента України від 11 вересня 2006 року за № 742/2006. Концепція визначає стратегію дій органів державної влади в цій сфері на перспективу, ураховує нагальні потреби сьогодення та забезпечує імплементацію положень міжнародних правових документів із питань боротьби з корупцією, підписаних Україною. Реалізація Концепції сприятиме створенню передумов для ефективної протидії, запобігання та припинення проявів корупції на всіх рівнях державної влади, що загалом створить реальні підстави для становлення верховенства права в Україні [26].

З метою підтримання співробітництва органів внутрішніх справ України з правоохоронними органами іноземних держав, міжнародними та неурядовими організаціями

1991 року в структурі Управління кадрів МВС України вперше було утворено відділ зовнішніх зносин, який вже за рік потому став самостійним підрозділом МВС України. У 1994 році на базі відділу засновано Управління міжнародних зв'язків, яке з 1996 по 2004 рр. входило до складу Головного штабу МВС України, а з 2004 року стає самостійним структурним підрозділом МВС України. З січня 2008 року воно входить до складу новоутвореного Департаменту зв'язків із громадськістю та міжнародної діяльності.

Основними завданнями новоутвореного підрозділу стали забезпечення координації співробітництва з міжнародними організаціями, а також з органами виконавчої влади, установами та організаціями іноземних держав, з урядовими та неурядовими організаціями з відповідних питань діяльності МВС України; підготовка та опрацювання міждержавних, міжурядових та міжвідомчих міжнародних угод з питань компетенції МВС України; координація діяльності представників МВС України в іноземних державах і міжнародних організаціях та забезпечення співробітництва з представниками іноземних правоохоронних органів, які працюють у складі дипломатичних представництв іноземних держав в Україні; здійснення усного перекладу під час зустрічей представників МВС України з іноземними делегаціями, протокольного забезпечення міжнародних зустрічей та конференцій.

Департамент зв'язків із громадськістю та міжнародної діяльності координує роботу, пов'язану з міжнародною співпрацею структурних підрозділів міністерства, ГУМВС та УМВС в областях, на транспорті та навчальних закладів. До того ж підтримуються тісні контакти з іншими підрозділами, спрямованість діяльності яких також має міжнародний характер: Департаментом боротьби зі злочинами, пов'язаними з торгівлею людьми, ГУБОЗ, ГУВВ, Робочим апаратом НЦБ Інтерполу в Україні, відділом організаційного та методичного забезпечення миротворчих операцій ДКЗ. Департамент неодноразово надавав дієву допомогу Департаменту боротьби зі злочинами, пов'язаними з торгівлею людьми, зокрема під час координації спільних дій із США та Міжнародною організацією з міграції. Конкретний внесок цієї служби наявний і в здобутках ДБНОН, а саме в проведенні на високому професійному рівні операцій, пов'язаних із перекриттям міжнародних каналів транзиту наркотиків із азійського регіону.

Слід звернути увагу на важливу роль підрозділу і у розв'язанні проблемних питань, що в компетенції ГУБОЗ. Поміж іншим, за допомогою «міжнародників» підтримує безпосередні контакти з колегами з-за кордону щодо обміну досвідом, проведення спільних навчань та підготовки проектів нормативно-правових актів Головного управління внутрішніх військ. Окремо слід вказати на взаємодію з навчальними закладами МВС, які за сприяння УМЗ підтримують міжнародне співробітництво щодо обміну досвідом, участі в навчальних курсах, конференціях та забезпечують стажування іноземних правоохоронців в Україні.

За весь час існування МВС як правоохоронного органу незалежної держави його керівництво незмінно перебуває в авангарді розвитку міжнародної співпраці. Офіційні зустрічі та особисті знайомства з керівниками правоохоронних органів інших держав дають можливість підтримувати не тільки службові, а й тісні дружні стосунки з колегами по такого роду роботі. З 2001 року керівництво МВС України впровадило в практику своєї роботи спільні наради з головами дипломатичних представництв іноземних держав і міжнародних організацій, акредитованих в Україні. Враховуючи актуальність наявних проблем та необхідність обговорення з дипломатами стану боротьби зі злочинами, пов'язаними з іноземцями, було прийнято рішення щодо організації таких зустрічей щороку.

Необхідно зазначити, що в Департаменті зв'язків із громадськістю та міжнародної діяльності створено солідну договірно-правову базу міжнародного співробітництва у

сфері боротьби зі злочинністю. Кількість укладених міждержавних, міжурядових та міжвідомчих договорів (протоколів), де Міністерство внутрішніх справ є компетентним органом, станом на 2007 рік становила 158 документів.

Характеризуючи сучасний стан цього напрямку діяльності МВС, відзначимо, що співробітництво також здійснюється в рамках участі України в 11 міжнародних організаціях (ООН, ОБСЄ, ЄС, Рада Європи, МОМ та ін.), регіональних та субрегіональних структурах (ГУАМ, СНД, ОЧЕС). Незмінно підтримуються зв'язки з державами на багатосторонньому та двосторонньому рівнях, з учасниками ж СНД – шляхом участі в Раді міністрів внутрішніх справ держав-учасниць СНД. Також використовуються можливості інституту представників МВС у дипломатичних установах України за кордоном (офіцерів зв'язку). Такі представники працюють при Посольствах України у Російській Федерації, Угорщині, Польщі, Туреччині, Румунії, Ізраїлі, ФРН.

Хоча головною функцією представників МВС України за кордоном є виконання завдань, пов'язаних із правоохоронною діяльністю, як працівники дипломатичної установи вони також представляють інтереси Батьківщини і в інших сферах міжнародної діяльності. Репрезентант МВС України у Російській Федерації водночас є членом Бюро з координації боротьби з організованою злочинністю держав-учасниць СНД. Працівник міліції, задіяний при Посольстві України в Румунії, водночас є виразником інтересів при Центрі Південно-Східної Ініціативи (Центр об'єднує правоохоронні органи країн південно-східної Європи), а представник МВС при посольстві нашої держави в Турецькій Республіці водночас відстоює позицію правоохоронних органів України в ОЧЕС.

Вагомий внесок у боротьбу зі злочинністю здійснюють офіцери зв'язку, акредитовані в Україні при посольствах Австрії, Азербайджану, Бельгії, Білорусі, Великої Британії, Ізраїлю, ФРН, Португалії, Польщі, Румунії, Латвії, Словаччини, США, Угорщини, Франції, Чеської Республіки, Скандинавських країн, Греції та Китаю.

Зважаючи на європейський вибір України, який передбачає у перспективі вступ до ЄС, перед МВС постають нові завдання, за розв'язання яких необхідно братися вже нині. Сенсом концепції реформування у сучасних умовах є створення якісно нової моделі ОВС України в контексті загальнодержавного реформування правоохоронних органів та судової системи з урахуванням досвіду зарубіжних країн (про що вже давно точаться суперечки в суспільстві, але, на жаль, цей процес не виправдано затягнувся). Основними складовими означеного процесу є відмова від певних стереотипів, руйнування консервативних поглядів, вироблення нової ідеології; максимально можлива демілітаризація міліції; підготовка цілісного пакету законопроектів та інших нормативно-правових актів з питань радикального реформування ОВС України. Для цього керівництву держави необхідно прийняти політичне рішення щодо визначення місця, функцій і завдань ОВС у системі центральних органів виконавчої влади [27].

Так, для підвищення ефективності використання технічної допомоги та активізації співробітництва на європейському векторі МВС планує запровадити посаду офіцера зв'язку в Представництві України при Європейських співтовариствах (м. Брюссель) та посилити співпрацю з Європолом. Також планується запровадити посади офіцерів зв'язку при Посольствах України в Молдові, Чехії, Словаччині та Білорусі, враховуючи спільність кордонів із указаними державами; Грузії, США – враховуючи кримінальні зв'язки українських порушників законності зі злочинними угрупованнями цих країн.

У сучасних умовах із метою протистояння транснаціональній злочинності МВС активно вивчає зарубіжний досвід, налагоджує обмін оперативною та іншою інформацією, проводить спільні операції. Україна успішно інтегрується в систему Інтерполу, приєдналася до європейських конвенцій із питань кримінального судочинства. Працівники системи МВС України зарекомендували себе як високопрофесійні фахівці миротворчої діяльності в складі місій Організації Об'єднаних Націй та ОБСЄ.

Таким чином, аналіз діяльності МВС щодо розвитку міжнародного співробітництва у боротьбі зі злочинністю впродовж існування нашої незалежної держави свідчить про важливість і нагальну необхідність подальшого розвитку і вдосконалення цього напрямку як однієї зі складових ефективної боротьби з криміналітетом, який уже давно перетнув національні кордони.

У висновках зазначимо, що встановлення ділових контактів із правоохоронними органами країн ближнього та далекого зарубіжжя або міжнародними організаціями дає позитивні результати незалежно від того, на якому рівні та в якій формі ці контакти здійснюються. Основне ж завдання правоохоронних органів при цьому залишається незмінним – забезпечення захисту прав та законних інтересів громадян усіх держав.

ЛІТЕРАТУРА

1. Панов В.В. Проблемы борьбы с организованной транснациональной преступностью / В.В. Панов // Законность. – 1995. – № 1. – 86 с.
2. Карпец И.И. Преступления международного характера / Карпец И.И. – М., 1979. – 262 с.
3. Карпец И.И. Международная преступность / Карпец И.И. – М., 1988. – 112 с.
4. Игнатенко Г.В. Международное сотрудничество в борьбе с преступностью / Игнатенко Г.В. – Свердловск, 1980. – 75 с.
5. Галенская Л.Н. Правовые проблемы сотрудничества государств в борьбе с преступностью / Галенская Л.Н. – Л. : ЛГУ, 1978. – 86 с.
6. Галенская Л.Н. Международная борьба с преступностью / Галенская Л.Н. – М., 1972. – 128 с.
7. Блищенко И.П. Сотрудничество государств в борьбе с международными преступлениями / И.П. Блищенко, Н.В. Жданов. – М., 1984. – 118 с.
8. Цепелев В.Ф. Уголовно-правовые, криминологические и организационные аспекты международного сотрудничества в борьбе с преступностью : дис. ... д-ра юрид. наук: 12.00.08 / Цепелев Валерий Филиппович. – М., 2001. – 418 с. – РГБ ОД, 71:02-12/58-5.
9. Чирикин В.А. Международное сотрудничество правоохранительных органов России по борьбе с преступностью, 1861 – 1917 гг. : дис. ... канд. юрид. наук: 12.00.01 / Чирикин Виктор Александрович. – М., 1999. – 178 с. – РГБ ОД, 61:99-12/397-1.
10. Тамаев Р.С. Международное сотрудничество в сфере борьбы с преступностью (Политические проблемы законодательного регулирования правовой помощи) : дис. ... канд. юрид. наук: 23.00.04 / Тамаев Руслан Сугаипович. – М., 2002. – 163 с. – РГБ ОД, 61:03-12/271-9.
11. Серватко Т. Проблемы борьбы с организованной преступностью в Польше и в Украине: дис... канд. юрид. наук: 12.00.08 / Серватко Тадеуш. – К., 2002. – 207с. – Библиогр.: с. 191-207.
12. Ковальський В. Транскримінал кордонів не визнає / В. Ковальський, В. Михальчук // Юридичний вісник України. – 2000. – № 21 (257). – 25-31 травня. – С. 1, 5.
13. Проневич О.С. Європол: правові та організаційні засади участі у боротьбі із транснаціональною злочинністю / О.С. Проневич // Преступление и наказание. – 2001. – № 48 (358). – 30 ноября. – С. 5.
14. Боняк В.О. Міжнародне співробітництво у боротьбі з транснаціональними злочинними групами / В.О. Боняк // Науковий вісник Дніпропетровського юридичного інституту МВС України. – Дніпропетровськ : Видавництво Дніпропетровського юридичного інституту МВС України, 2001. – № 2. – С. 192-197.
15. Конвенція про правову допомогу і правові відносини у цивільних, сімейних і кримінальних справах [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://www.uapravo.net/data2008/base65/ukr65017/page2.htm>. – Заголовок з екрана.
16. Про організаційно-правові основи боротьби з організованою злочинністю: Закон України // Відомості Верховної Ради (ВВР). – 1993. – № 35. – Ст. 5.
17. Про організаційно-правові основи боротьби з організованою злочинністю: Закон України // Відомості Верховної Ради. – 1993. – № 35. – Ст. 18.
18. Про боротьбу з корупцією: Закон України // Відомості Верховної Ради України. – 1995. – № 34. – Ст. 4.
19. Про вступ України до Інтерполу: Постанова Кабінету Міністрів України від 30 вересня 1992 р., № 555 [Електронний ресурс]. – Режим доступу : www.uapravo.net/data/base60/ukr60196.htm. – Заголовок з екрана.
20. Про Національне центральне бюро Інтерполу: Положення затверджене постановою Кабінету Міністрів України від 25 березня 1993 року, № 220 [Електронний ресурс]. – Режим доступу : www.uazakon.com/documents/date_29/pg_igwyof.htm. – Заголовок з екрана.

21. Про ратифікацію Конвенції Організації Об'єднаних Націй проти транснаціональної організованої злочинності та протоколів, що її доповнюють, Протоколу про попередження і припинення торгівлі людьми, особливо жінками і дітьми, і покарання за неї і Протоколу проти незаконного ввозу мігрантів по суші, морю і повітря: Закон України // Відомості Верховної Ради. – 2004. – № 19. – Ст. 263.
22. Про ратифікацію Конвенції Організації Об'єднаних Націй проти корупції: Закон України від 18 жовтня 2006 року, № 251-V // Офіційний вісник України. – № 44. – 2006. – [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://www.uar.gov.net/data/base04/ukr04638.htm>. – Заголовок з екрана.
23. Про ратифікацію Цивільної конвенції про боротьбу з корупцією: Закон України // Відомості Верховної Ради. – 2005. – № 16. – Ст. 266.
24. Про ратифікацію Кримінальної конвенції про боротьбу з корупцією: Закон України від 18 жовтня 2006 року, № 252-V // Офіційний вісник України. – № 44. – 2006. – [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://www.uar.gov.net/data2008/base32/ukr32620.htm/>. – Заголовок з екрана.
25. Про ратифікацію Додаткового протоколу до Кримінальної конвенції про боротьбу з корупцією: Закон України від 18 жовтня 2006 року, № 253-V // Офіційний вісник України. – № 44. – 2006. – [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://www.gdo.kiev.ua/zmist/2006/zmist.php?44>. – Заголовок з екрана.
26. Про Концепцію подолання корупції в Україні «На шляху до доброчесності»: Указ Президента України від 11 вересня 2006 року, № 742/2006 // Офіційний вісник України. – № 37. – 2006. – [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://www.gdo.kiev.ua/zmist/2006/zmist.php?44>. – Заголовок з екрана.
27. Доповідь Міністра внутрішніх справ на засіданні Верховної Ради України. // Іменем Закону. – 2007. – № 9. – С. 9.

Е.В. Зозуля

Формирование нормативно-правовой базы и организационное обеспечение международного сотрудничества МВД в борьбе с преступностью в условиях становления украинской государственности

В данной статье проанализирован исторический опыт деятельности МВД Украины в деле международного сотрудничества в борьбе с преступностью, исследовано формирование нормативно-правовой базы, определено место и роль структурных подразделений МВД в реализации задач этого направления их деятельности. Рассмотрены направления международного сотрудничества с МВД стран СНГ, европейскими институтами и правоохранительными структурами других стран в борьбе с преступностью. Дана характеристика основных направлений деятельности структурных подразделений МВД в организации сотрудничества органов внутренних дел Украины с правоохранительными органами зарубежных государств, международными и неправительственными организациями.

E.V. Zozulia

Formation of Normative and Legal Base and Organizational Providing with the International Cooperation of the Ministry of Internal Affairs in Struggle Against Criminality in Conditions of Formation of the Ukrainian Statehood

In this article the historical experience of activity of Ukrainian Ministry of Internal Affairs concerning international cooperation in struggle against criminality is analysed, formation of normative and legal base is examined, definition of a place and a role of structural divisions of the Ministry of Internal Affairs in realization of tasks on this direction of their activity is investigated. Directions of the international cooperation with the Ministry of Internal Affairs of the CIS countries, with the European institutions and law-enforcement structures of other countries in struggle against criminality are examined. The characteristic of the basic directions of activity of structural divisions of the Ministry of Internal Affairs is given concerning cooperation organization of Ukrainian law-enforcement bodies with law-enforcement bodies of the foreign countries, with the international and nongovernmental organizations.

Стаття надійшла до редакції 20.05.2009.